

Huszonegyedik évforduló.

Veszedelemes, szakadékos uton imbolygó ember milyen szerencsés vagy, ha egyszerre csak azt érzed, egy erős kéz megkapta a csuklódát és valaki aki nem fél a veszedelemektől, aki ismeri az utat, fölényes biztonsággal magával ragad.

A magyar nemzet egyszer már érezte ennek a szerencsének a boldogító tudatát. 1919-ben, amikor a háború és a forradalmak nyomában az ország részekre szakadt a nemzet atomjaira bomlott, amikor tulsok ember parancsolgatott és nagyon kevés engedelmeskedett, amikor Szent István birodalma olyan volt, mint egy földre zuhant és cserepekre tört antik váza, amiről senki sem hiszi, hogy valaha is egész lesz belőle, jött az Erős Kéz, újra nemzetet alkotott az atomokból, újra országot teremtett a széthullt részekből s Magyarországot magával ragadta az élet útjára. Arra az utra, amelynek a végén ott sejtjük a legszentebb magyar reménysek teljességét.

Horthy Miklós volt ez az Erős Kéz.

Husz évvel később megújult körülöttünk a pokol. Egy elhibázott lépés és mi is belezuhanunk a tűzhányó torkába, a milliók húsát égető, rotyogó látatengerbe. Gonosz időkben ismét veszedelemes, szakadékos utakon támo-lyunk. De hála Istennek, most is ugyanaz az Erős Kéz fogja a csuklónkat, mint huszonegy esztendővel ezelőtt, ma is a Novara hőse, a legendáshírű tengerész tartja szilárdan a kormányt. Nézzetek végig Európán és nézzetek végig Magyarországon. Jóval a mostani háboru előtt, amikor már Európa minden országában magasra csapott a háborus hisztéria, a közeledő és elkerülhetetlennek látszó rémségektől irtózó ideges félelem, előkelő külföldiek, akik azért jöttek hazánkba, hogy megismerjék viszonyait, ezt mondták: „Bámuljuk az Önök nyugalmát! Minálunk mindenki bizonyosra veszi a háborút, abban is mindenki meg-egyezik, hogy az új háborúnak Magyarország lesz az egyik leg-első csatateré. És itt mégis mindenki nyugodtan végzi a dolgát, senki sem ijedezik, senki sem fél a holnaptól, mintha egyetlenegy felhő sem lenne a nemzetközi láthatáron. Mi a titka ennek?”

A dolog titka egyszerű: egyet-lenegy név. Horthy Miklós neve. Az ország népe tudta, hogy most is az Erős Kéz irányítja sorsát, hogy ez az Erős Kéz, miután új-rateremtette a magyar honvédsé- get, meg is tudja védelmezni az országot s történjék bármi, nem ismer más érdeket, csak egyetlen- egyet: a magyar érdeket.

És a jóslatok nem váltak be. Az új európai háboru kitört, négy nagyhatalmat sodort magával az árával. Magyarország azonban nem lett harctér, Magyarország nem vi-

Fohász Szent Erzsébethez.

Fél Erdély visszatérésének alkalmától írta: Koppány István.

Pozsony várának áldott Szent Szülöttje
Hétszáz éve Hozzát fohászodunk,
Kenyérrózsáidról legendák zengnek,
Te erős Asszony, Hozzát könnyezünk
Miként a beteg, ha orvosára néz,
Úgy tekintünk Rád: segélyt könyörgőn,
Hajolj le hozzánk, ölelj a szívvedre,
Ontsa rózsáidat dús kontósádd!

Az ősi földből, melyet Trianonban
Esett korunkban megrabolt a bűn.
Te is segítettél visszaszerezni
Jó részt, a ránk vigyázó tűzgyűrűn.
Viharból fölért ma az egész világ,
Szembeszálltunk mégis a sötéttel
Annyi nép közt, mi, halálra szántak
S kezdjük harcunk egy új ezredével.

Kolozsváron újra magyar zászló leng,
Székelyföldön ismét magyar a szó,
A Hargitán s a Csíki havasokon
Magyar nótát zeng a furulyaszó.
A szabadsághős Rákócziinak sírján
A magyar koszorú már nem tilos
S Árpád vezérünk honfoglaló útján
Az ég győzelmi tűzektől piros.

sel háborút s azóta területileg is-
mét gyarapodott. Magyarország ál-
talanos irigység tárgya: a béke
boldog szigete, ahol az emberek
ma éppen olyan nyugodtan, féle-
lem és izgalom nélkül járnak napi-
teendőik után, mint a háboru el-
őtti válságos hónapokban, vagy az
évek óta húzódott feszültség-soro-
zatot megelőző békevilágban. Az
Erős Kéz 1940-ben éppen úgy,
mint 1919-ben, biztosan fogja a
csuklónkat. Ma éppen olyan jól
ismeri a követendő utat, mint hus-
zonegy esztendővel ezelőtt. A mai
nehéz korszakban, amikor annyi

Hála szolozsmánk tör fel az Egekre,
Mámoros öröm égeti arcunk,
Hogy hazatérték magyar testvéreink
S igazságban vértelen volt harcunk.
Húsz esztendő súlyos rablincseink
Kérő imádra széthullottak mind.
Te erős, szent Asszony, hajolj le hozzánk,
Taníts meg bízni, szeretni megint.

Mert van kit szeretnünk magunkon kívül:
Rabságból menekült testvéreinket,
Kiket magyar voltuk bátorságáért
Vad, kegyetlen mókók kiűldöztek.
Kifosztották őket — jaj! — mindenükből,
Bús árvaságuk az Égre kiált,
Ki érti szavuk a világ-zúgásban?
Nagy keservüket mi hidalja át?

Nagy bajunkban csak Hozzát fordulhatunk
O Szent Erzsébet, Te segíts nekünk!
Ki trónusodról kunyhóig hajoltál...
Te erős Asszony, Hozzát könnyezünk.
Miként a beteg, ha orvosára néz,
Úgy tekintünk Rád segélyt könyörgőn:
Hajolj le hozzánk, ölelj a szívvedre,
Ontsa rózsáidat dús kontósádd!

a csüggedt, bátorságát, hitét vesz-
tett ember a világban, a magyar
lelkek bátrak és bizakodók, él be-
nünk a hit, hogy jó uton megyünk,
magyar uton járunk, hiszen nin-
csen más vezető csillagunk, csak
az ami igazi magyar érdek, az ezer-
éves ősi Magyarország ragyogóan
tisztá ábrándja. Tudjuk, érezzük,
minden lépéssel, minden telő nap-
pal közelebb jutottunk célunkhoz.
Hisszük rendületlenül: az Erős Kéz
ismeri az utat.

Az az Erős Kéz amely vezet
bennünket és eltökéltségével, cél-
tudatosságával megadja nekünk azt

az irányítást, amit veszélyes idők-
ben egyetlen egy nemzet sem nél-
külözhet, nem a marcona és kö-
nyörtelen zsandár kemény keze,
Horthy Miklós keze nem a türel-
mettel páncsoláshoz szokott zsar-
noké. Nem erőszakos kéz. Csak
erős és egyben jószágos. A szerető
és bölcs atyának a vezető keze.
Ez a kéz úgy tud erős lenni, hogy
ugyanakkor simogat. Ez a kéz ré-
gen kitapogatta a magyar nemzet
minden fájó porcikáját, érzékeny
iddegőcét és gyöngéden óvakodik
attól, hogy új fájalmakat, felesle-
ges gyöttréseket okozzon. Ez a
kéz, amikor messze ország-világ-
nak példát ad arra, hogy mi az
igazi vezetés, az ősi alkotmányos
intézmények felhasználásával a
nemzet értelmén, a nemzet érzel-
mén át tudja érvényesíteni a bölcs
irányítást. Ha akár valamit, azt a
nemzet is akarja. Ha a nemzet
akar valamit, azt ő is akarja. Ime:
nehéz időkben csodálatos összhang-
ja a nemzet sorsát irányító legfőbb
tényezőknek: a nemzeti akaratnak
és a kormányzóinak akaratnak. Hogy
ez a csoda megvalósulhatott, az
ugyszólván kizárólag Horthy Mik-
lós lehangadt bölcsességének, állam-
férfiúi ösztönének és előrelátásá-
nak érdeme.

Ezt kívántuk elmondani annak
a napnak huszonegyedik évfördu-
lóján, amikor Horthy Miklós, mint
a Szegeden feláldott magyar had-
sereg fővezére bevonult a román
uralom alól felszabadult Budapest-
re, hogy felemelje a már posvány-
ban fulladt nemzetet és vezesse
egy szebb és boldogabb jövő felé!
(—any.)

Erdélyi könnyek, erdélyi vércseppek.

Összegyűjtötte és leírta: Vadkerti Béla bányatársulati tanító.

(Folytatás.)

Botfalú községből az oláhok szeke-
reikkel együtt magukkal vitték a 16. sz.
házból Rhein Andrást és Mechel Györ-
gyöt, akik sohase tértek vissza. Sorsuk
ismeretlen. Szekeresről elvitték Leis János
gazdát is, de ő sok szenvedés után viss-
zakérült.

A Vidombák patak hidja valamitől
kigyulladt. A szász lakosságot dinamit re-
jtegetéssel gyanúsították és minden szász
férfit és nőt lefogattak. Különböleg kínzá-
sokkal három napig vallatták őket.

Petrozsényben egy szabadságon levő
szegény önkéntest aki otthon civilben járt,
mint kémet lelőtték a város piacán. A nép
térdenállva nézte a kivégzést. Utólag azép
sírba helyezték az ifjú halottat a petro-
zsényiek. Azóta bizonyára feldúlták ismét
az oláhok.

Szárhegyen nyolc sir van egy kert-
ben. A falu bírja és hét tanácsosa, akik
összeesküvés gyanúja miatt 1916. szept.
9-én lövelték főbe, úgy hogy előbb sirja-
ikat önkézzükkel megásatták, aztán egy
fal mellett sorbaállítva fobelőtték őket.

A dióri nagytemplom tövében is
hat mártír sirja domborul. A két Kon-
stantin testvér és négy névtelen hős nyug-
szik ott.

A kőhalmi járásban Rostonscher
Mihály ny. csendőrmestert fobelőtték,
mert utólag, mikor varrógépüket egy ci-
gányasszonynál megtalálta és revolvert fo-
gott a tolvajra, kiderült, hogy fejevert
nem adta be, mikor az oláhok felszólí-
tották a beadásra.

Hidvég községben a templomban 3

napig duhajkodtak, tomboltak. A szósze-
ket, úrszaltat összetörték, az orgonát vas-
villával széjelverték.

Ugyanitt a Nemes grófok és Mikó
grófok kriptáit feltörték és kirabolták.

Hidvégről elhurcolták a falu szeke-
resét, az öreg Marosit, Székely István és
Krecuj gazdákat, akiknek nyoma veszett.

Arapatakon a Damokos család krip-
táját feltörték. A templomot feldúlták, a
faluból őt jómódú gazdát elhurcolták, kö-
zöttük volt Csulak Lajos erdsi ref. lel-
kés is, aki éppen Arapatakon tartózkod-
ott. Az elhajlott őt magyar karját egy-
másához kötözték nehéz kötelekkel és ál-
lat módjára hajtották. Csulak ellenkezett
és irtózatossan elverték, aztán borzalom
leírni is, elevenen akarták megnyozni, alig
tudták megmenteni a szörnyű sorsától. Azu-
tán botokkal hajtották a rabokat és Csul-
ak karját eltörték. Az Olt vízen nyakig
erő vízben összekötözve hajtották át őket,
azután pedig úgy összekötözve kellett az
uton futniok oly gyorsan, amint kísérők
lovon vágattak. Meddig bírták, mi lett a
foglyok sorsa, senkise tudja, de elrémülve
beszél róla a nép ma is. Azt sejtik, hogy
Brassó tájékán kivégezték őket.

Kolca. Egy 80 éves asszonyon erő-
szakot követtek el, majd pedig agyon
ütötték. Több öreg nőt megmártak.

Veresmart községéből kintűtek az
oláh zászlók. A 9 ik bonvéd huszárezred-
ben szolgált Birk Márk nevű veresmarti
fiú, aki, mikor meglátta a feltűzött oláh
zászlót messziről: a zeg-zugos kis utcákön
bevágtatott az oláhoktól megszállott szőlő-
lőfaluja piacára, villámgyorsasággal letépte
a zászlót és elvágta azt vele.

Az oláhok magukhoz se térhették a
meglepetésből, mikor Streifeld kereskedő
odakiáltott nekik: po látjátok mégis a ma-
gyar győz, hát hol van a zászlótok? Ezért
a felkiáltást elhurcolták az oláhok Strei-
feldet és feleségét, a hős szász fiút édes-
anyját, Metzger Sárát és Valadi Pétert.
Birk Márk 70 éves édesanyját és Strei-
feldet valószínűleg Barcaufaluban végez-
ték ki, a többiek sorsa ismeretlen.

Rengeteget kiraboltak. A közismert
bűnösök máig is büntetlenek.

A magyar kath. intelligencia jelen-
tős részét kiűldözték. Van, aki csak egy
kis készletkában menthette vagyonát, van,
aki kétórányi időt kapott, hogy a lakása
elé küldött teherautóra rakhassa becsü-
llettel szerzett bútorát. Wagonokba ke-
rült Erdélyi közönségének színe-lava s
hajlétalanná lett ezernyi ezer kath. csa-
lád. Anyát fiától szakítottak el s a bal-
dokló anyának vívdóságot nem hozza hírül
semmi posta. Az ocean kis távolsága de-
markációs vonalhoz képest. Ezen át csak
a bujdosók és üldözöttek járnak. Az Or-
szágos Menekültügyi Hivatal könyvet ve-
zet az üldözöttekről s e bus könyv immár
vaskosra nőtt.

Egy csoró hívd eltűnt. Oláh cse-
ndőrk elhurcolták, nyomuk veszett. Ko-
lozsvárt nagyon sok temetés volt. Csupa
magyart temettek. Megőte őket a bánat.

Alig van Erdélyben intelligens ma-
gyar ember, akit ne zaklattak, ne inter-
náltak, börtönbe ne vetettek volna. A fo-
garasi, brassói, kolozsvári tömlöcsök zsú-
folva voltak s ott nem magyar porokból
ügylet egészségükre, ételre és tisztaságra.

Erdélyben pedig sok ezer hívd vére-
re vertek, nőt is, nemcsak izmos férfút,
aggastyánt is, nemcsak erős ifjút. Nincs
elegendő matronánk, aki e vértanúk nyomá-
ban járjon, nincs elég aranyos kelyhünk
árattalan véruk fölfogására, nincs elég nő-

Szomszédaink határerődítései.

Németország katonai felemelkedésével párhuzamosan erősödött meg a győztes államokon belül mindinkább az a meggyőződés, hogy a békeszerződés által megkövetelt igazságtalanságok jóvátelére és kiegyenlítésére újabb háború következik be.

A német politika aktivitása és feszítő ereje önműködően váltotta ki a vele határos, háborúnyertes nemzeteknél a katonai védekezés szabályok végrehajtását.

A háború tapasztalatai alapján az ország védelmére legalkalmasabbnak ítélt határerődítések kiépítését Franciaország kezdte meg, közvetlenül a világháború után, a német határ mentén mintegy 50–60 km mélységben végrehozott területi erődrendszer megépítésével.

Az 1935 írt békeévek e téren való kísérletei alapján, francia irányítás mellett fogott hozzá Csehszlovákia is, határának megerősítéséhez.

A munkálatok a szudéta németek által lakott határvidek területén indultak meg, az akkori szövetséges hatalmaknak rendkívül nagy anyagi támogatása mellett.

A cseh államvédelmi rendszer e területen három védelmi övön nyugodott. Az első öv közvetlenül a határ mentén húzódtott, a harmadik öv magát Prágát vette körül, míg a második e kettő között haladt. Az erődövek, erődörök láncolatából állottak, amelyek között nagyobb erődcsoportok települtek a támadásra különösen alkalmas terepszínek, mint például a Glatz-i határ-beugrások. Az erődök kiépítését közvetlenül a határ mentén kezdtek meg és folyamatosan haladtak a határ mentén végig.

A magyar határon 1936-ban láttak hozzá a munkálatokhoz Pozsonynál. Majd a Duna vonalában haladtak, de itt csak a jobb átkelő helyeket erősítették meg támpontszerűen. Összefüggő mélységi rendszert az ipoly mentén kezdtek el építeni és innen kezdve haladtak lépésről-lépésre kelet felé. Az 1938-as bécsi döntésig a munkálatokkal nem tudtak teljesen elkészülni. Sátorajaujhelytől keletre az erődök burkoló munkálatai nem fejeződtek be.

Az első bécsi döntés, hazánkban juttatta a határunk mentén épített összes cseh erődítéseket, a pozsonyi hidó kivételével.

A cseh erődök csupán golyószórós

rajok részére épültek, egyenként 2 golyószóró és 6 fő megálló erő számára. A löresek páncélozottak voltak és általában a szomszédos erődök oldalozására szolgáltak. Csak kivételesen, utazárknál stb. irányultak a löresek közvetlenül az ellenfél arcvonalára felé. Az erődök falvastagsága nagyjában 120 cm körül mozgott, bejárata páncélajtóval volt elzárva. Levegőszűrőre csak közepes vagy annál nehezebb tűzérsg jöhetett számításba. Kis térfogatuknál fogva igen kis célpontot mutattak. Az erődök egymástól 4–500 m távolságra állottak, övenként három sorban. Támadásra igen alkalmas területeken két övet építettek. Géppuskák, nehézfegyverek térdőzeiben vagy mögötte, a támogató tűzérsg pedig az erődrendszer mögötti települt volna táboroszerű állásokban. A drótkadályokat már nem tudták kiépíteni a csehek, csupán az utazárak készültek el teljesen.

Bár a cseh haderő az 1938 évi őszi mozgósításkor a határra felvonult, a tábori erődítések munkálatait mégsem hajtották végre.

Románia a Károly-vonal kiépítését 1938-ban kezdte meg és azt igen nagy lendülettel végezte. Ez az erődrendszer a csehektől abban különbözött, hogy a

beton erődív nem állott olyan közel a trianoni határhoz, mint a cseheké. Az egyes erődök mintegy 15 fő befogadására szolgáltak, 3–4 géppuskát, köztük esetleg páncélított puskát vagy golyószórót foglaltak magukba és egyesek páncéltoronyra is el voltak látva kisebb lövegek részére. A páncéltorony azonban biányzott, mert a bekövetkezett politikai események következtében azokat a Skoda-gyár nem tudta idejében leszállítani. Az erődök között igen erős, háromsoros drótkadály húzódtott és az erődök első vonala előtt mintegy 6–8 m széles meredekfalú barckocsi akadályok feküdtek.

Az erődív mögötti terepet tábori erődítészerűen építették ki. Az erődöknek külön megálló csapatai voltak, míg a tábori erődítéseket soralakulatok szállították volna meg.

A csehekkel való összehasonlításban feltűnő volt a románoknál, hogy ezek a tábori erődítés elemiit igen kiterjedt mértékben építették ki.

A románok, betonerődrendszerüket a második bécsi döntésig csak Nagyvárad és Erőhályfalva közt, valamint — a Szamos-völgy kijáratának lezárására —, Szinyérváraljánál építették ki.

Mindkét állam erődrendszere egyazon sorsra jutott. Az igazság elé nem lehetett beépítményeket húzni és azok összeomlottak, mielőtt hivatásukat betöltötték volna.

Kárpáti Antal.

Mult heti számunk zártakor értesültünk Kárpáti Antal bányafőnököz várátlan elhunytáról s akkor már a gyászseletről csak rövid közlést adhatunk. Kárpáti Antalt a mult hónap végén heves májbetegség lepte meg s egy heti itthoni betegkedés után, kezelő orvosai tanácsára Budapestre utazott, ahol műtétnek vetette alá, magát, de bajának előrehaladottsága miatt a műtétet már vég e nem hajthaták rajta s folyó hó 8-án éjjel kettő órakor a bányakórházban nagyon kinos szenvedéseitől megváltotta a halál. Déleg alakja örökre eltűnt az esti korzóról, melyen mindennap látható volt szűkebb barátai körében. Megnyerő modorával, udvariasságával, előzékenységgel és derűs filozófiájával igen nagy baráti kapcsolatokat szerzett magának. Temetése vasárnap délután volt a bányaravatalozóból impozáns részvét mellett. Az egyházi szertartást végkivánsága szerint Mácsai Imre somoskőújfalui plebános, barátja és vadásztársa végezte bensőséges kegyelettel. Végítészesség megjelent a nagyszámú s kiterjedt rokonságon kívül a Salgótarjáni Köszénbánya közp. igazgatóságának küldöttsége, a helybeli bányai igazgatóság tisztikara Korompay Lajos m. kir. bányauigyi főtanácsos, bányai igazgató vezetésével, a bányaség és alispikára, a város képviselőtében Dr. Förster Kálmán m. kir. kormányfőtanácsos, polgármester és Horváth László tanácsnok, az acélgár igazgatóságának és tisztikarának küldöttsége, bányatelepi leventék, bányászok formaruhás küldöttsége és számtalan ismerős és jóbarát. Sirja fel-

metése vasárnap délután volt a bányaravatalozóból impozáns részvét mellett. Az egyházi szertartást végkivánsága szerint Mácsai Imre somoskőújfalui plebános, barátja és vadásztársa végezte bensőséges kegyelettel. Végítészesség megjelent a nagyszámú s kiterjedt rokonságon kívül a Salgótarjáni Köszénbánya közp. igazgatóságának küldöttsége, a helybeli bányai igazgatóság tisztikara Korompay Lajos m. kir. bányauigyi főtanácsos, bányai igazgató vezetésével, a bányaség és alispikára, a város képviselőtében Dr. Förster Kálmán m. kir. kormányfőtanácsos, polgármester és Horváth László tanácsnok, az acélgár igazgatóságának és tisztikarának küldöttsége, bányatelepi leventék, bányászok formaruhás küldöttsége és számtalan ismerős és jóbarát. Sirja fe-

Berlin Róma Budapest

Mindegyiket
tökéletesen
meg-jel-vá-lást-ja
a
TELEFUNKEN
241v
EUROPAVEVŐ.

K.P. ára csak 176.- Pengő

lett Császár Pál bányafelügyelő mondott megható bucsuszavakat a bányavállalat és kártársai nevében. Sirját az élővirág koszorú piramisa borítja mintegy szimbolizálva őt a nagy virágkedvelőt. S amikor elbanguzott sirjánál visszahozhatatlan utolsó bucsuként a „Bányászhimnusz” lényegesen szarnyaló dala, ő már visszavért Alkotójához, már befogadta minden lelket végső menedéke, asyuma: az örökkévalóság. Filozófáló lelke előtt megoldódott minden talány, örökre feledett minden emberi kín és nyomorúság, mely e földi téren bolyongva úgy tudja győzni szegény, gyarló szívünket. Az árnyék nő, az élet elmulik, mint a szélbe kapott ének. Itt alant minden csak jel, kép és álom. Nincsen másunk, mint elmúlt, visszahívatatlan, örökre tovatűnt órák emlékeztetése, a kegyelet akadozó, fájó szivverése. S néhány süketen dadogó szavunk: Nyugodjék békében!

Esti női és férfi kereskedelmi szaktanfolyam fog nyitni a közeljövőben a helybeli állami kereskedelmi középiskolán, ahol a hallgatók könyvvitelt, kereskedelmi levelezést, gyorsírást, gépírást, kereskedelmi ismereteket foghatnak tanulni. Érdeklődni és jelentkezni lehet az intézet igazgatóságánál.

táriusunk e martírtáct gyűjtésével Volt székely aki négyezsz botútést kapott egyhuzamban s mikor már csatokban lögött a husa, könyörgött az oláh csendőroknak: „Lőjjetek agyon, csak én verjetez tovább!”, Ezt a szíveséget azonban nem tették meg. Mennyi a nyomorékja, mennyi a halottja ennek az uralomnak! Sokan sebekben, sokan tetanus-fertőzésben pusztultak el.

Valaki felkiáltott e vadság hallatára „De hisz ez bolsevizmus!”

Nem, ez rosszabb annál, ez a bolsevizmus tricolor.

S ezek az események vérlázító felháborító tragédiák most is újabb és újabb Erdélyi könnyeket, Erdélyi vérsepeket termelnek.

Kutyából nem lesz szalonna, oláhból jó ember soha”

Erdély nagyobb, gazdagabb része oláh kézen maradt. Suhog a bikacsek füstölög a puskapor, szaporodnak a magyar martírok, földönfutók.

Féktelenül dühög a magyarellenes terror Romániában.

Az Erdély déli részében magyarüldözés az ideérkező menekültek szerint a zivólgyi bányavidekeken érte el a tetőfokát. E vidék lakosságának nagyrésze magyar bányászti viselő és bányamunkás. A szerencsétlen bányamunkások egy része megkísérelte, hogy a rendszerint éjszakai rájukló román terroristaikkal szembeálljon. Emiatt több mint 40 magyar munkáscsalád ismeretlen helyre hurcoltak. A hetek óta tartó üldözések

során csak Petroszén és Lupény környékén 27 magyar bányászt gyilkoltak le. A Makó és Gyula közötti határszakaszon átmenekült kiűldözöttek 18 bányászgyermekét hozták magukkal tegnap, akiknek szüleit legyilkolták vagy elhurcolták a románok, avagy, akik menekülés közben elesdördöltek hozzátartozóiktól.

A román hatóságok a merénylőkkel szemben mindenütt teljesen passzív magatartást tanúsítanak. Áll ez a megállapítás a legtöbb falu román jegyzőjére és közegeire éppugy, mint a városok rendőri vagy katonai parancsnokaira. A temesvári magyarok például az üldözöttek kezdete óta számtalan esetben akartak védelmet kérni Sarbu ezredesétől, a temesvári rendészeti körzet rendőrpáncsnokától, de egyetlen esetben sem lehetett ők közbelépésre bírni. Az utóbbi napokban egyszerűen nem fogad ilyen üldözöttei ügyekben. Jellemző a románok magatartására az a tény, amely egy dr. Kovács nevű temesvárkörnyéki orvosról történt. Családját távollétében, őt magát pedig orvosi hivatasa teljesítése közben utasították ki. Az orvos hasztalan hivatkozott arra, hogy beteghez hívták és éppen oda siet, az őt feltartóztató két fegyveres vasgárdista a román terület azonnali elhagyására kényszerítette. Még annyi időt sem engedtek neki, hogy hazamehessen és átöltözhessen. Orvosi táskáját a benne levő műszerekkel együtt ott nyomban kiépték kezéből, majd utóbb az ország-határ közelében felöltözték, cipőjét és ka-

lapját is elrabolták a menekültet kisorvasgárdisták. Maziáláb, bekötött fejfel jelentkezett a magyar határszéken. Családia sorsáról csak hetlőn este értesült, amikor megtudta, hogy felesége, kisfia és kisleánya a határszakasz egy másik pontján lépték át a határt sok más temesvári kiutasítottal együtt.

Torocktól négy oldalra felgyújtották a Maniu-gárdisták. A Regáthól is tömegesen utasítják ki a magyarokat.

A bécsi döntéssel megvont határon, valamint a Kárpátok határszorosain meg egyre érkeznek át kisebb nagyobb lövegekben a tulajdon kiutasított magyarok. A Regáthól érkezők csaknem mind bukaresti, galaci és bakaukörnyéki munkáscsaládok. Újabb több száz csoportokat várnak, mert a románok a Regáth területéről minden nekik nemetszó magyart kiutasítottak.

Kifosztották a kiutasított magyarokat.

Hivatalos jelentésekből megállapítást nyert, hogy a bécsi döntés után és különösen a visszatért erdélyi részek visszacsatolása után a vissza nem csatolt területen élő lakosság a román hatóságok részéről állandó súlyos zaklatásnak volt és van kitéve.

A köz- és magánalkalmazottakat, mindenféle hivatalnokokat állásokból elbocsátanak, a legeszerűbb munkásokat meg a vasúti munkásokat és postásokat is

a gyári szakmunkásokat és napszámósokat foglalkoztatásaikból kiűldözik, sőt lakásukat is lefoglalják és igen gyakran a legszükségesebb ruházatuktól is megfosztva teszik át a határon.

Ennek a döntőbírási ítélettel és minden emberességgel ellenkező eljárásnak az eredménye az, hogy ma már közel 50 000 menekült van Magyarországon és pedig Kolozsvártól körülbelül 17 ezer, Nagyváradon 7 ezer, Marosvásárhelyen 800, Szalontától Brassóig a határmenti megyékben körülbelül 10 000 és Budapestben 7–8000.

A kiűldözések következtében napról-napra növekvő szám Magyarországon kényszerhelyzetbe hozta. A románokkal való tárgyalás ugyanis, hogy a menekültek mindkét részről otthonukba visszabocsátassanak és foglalkozásaikhoz visszatérhessenek, a románok buza-vonája és merrev ellenállása következtében eddig eredményre nem vezettek. Ilyen körülmények között a magyar kormánynak nem volt választása, hanem kénytelen volt a retorzió eszközéhez folyamodni és ennek eredményeképpen Magyarországi területéről kiutasításokat eszközölni. A kiutasítások száma úgy még mindig csak jellehtësen töredéke a vissza nem csatolt területől kiűldözött magyaroknak, de ha az eljárást a románok részéről nem szüntet be és a kiűldözés tovább tart, Magyarországon is kénytelen lesz erőteljesebb retorzióval felelni erre.

(Vége.)

Tánc! Minden szerdán este 8 órától és minden vasárnap este 5 órától

Szives pártfogást kér BOCK LÁSZLÓ vendéglőse.

a Nemzeti Szállóban

a SZÜRKE-FIUK jazz-zene kara játszik

SPORT

Szeplő, májolt
ellen használjon**B u b i szeplőkrém**
Kapható: SZÜCS-gyógyszertárban.

Talált tárgy. 1940. október hó 22-én a helybeli piacon találtak női fejkendő és harisnyát. Igazolt tulajdonosa a hivatalos órák alatt átveheti a rendőrkapitányságon.

Be kell jelenteni a használatban nem lévő vastárgyakat. Az iparügyi miniszter rendelete szerint a rendeletben felsorolt természetes és jogi személyek kötelesek az 1940. november 10-én birtokukban lévő mindazta vasból készült szerkezetet, tartályt, csövet, járművet, járműpályát, gépet, gépkészítést vagy eszközt, amely legalább egy év óta nincsen üzemben vagy használatban és olyan állapotban van, hogy javítás nélkül nem is lehet üzembe, illetőleg használatba venni, bejelenteni. Nem kell a most kiadott rendelet alapján bejelenteni azokat a vastárgyakat, amelyeket mint ócskvasat már bejelentettek.

Az ideai bortermés alig éri el a 800.000 hektolitert. A Magyar Borkereskedők Országos Egyesülete igazgatósági ülésén Kullmann László dr. a MASZ-OBSZ ügyvezető igazgatója behatóan tájékoztatta a megjelenteket az ideai szüret folyótnál beállott árváltozásokról, rámutatva arra, hogy az ideai termés alig éri el a 800.000 hektolitert, ebből is jelentékeny rész a direkttermő szőlőre esik. Majd kifejtette azokat a szempontokat, amelyek a szőlőszüretadatok felállítását támogatás érdekében indokolják és tájékoztatta az érdekeltséget a boriporról vonatkozó tervről és annak felmerült nehézségeiről.

AZ ARANY KARÁCSONYI ALBUM

A LEGÉRTÉKESEBB MAGYAR ZENEGYÜJTEMÉNY.

A legnépszerűbb zeneszerzők:

Balázs Árpád	Huszka Jenő
Eisemann Mihály	Kola József
Erdélyi Mihály	Polgár Tibor
Fényes Szabolcs	Sándor Jenő

a legszellemesebb szövegírók:

Farkas Imre	Martos Ferenc
Harsányi Zolt	Szécsen Mihály
Kovács Kálmán	Szenes Andor
Kulinyi Ernő	Szilágyi László

találkoznak az új csupa derű, sláger

Arany Karácsonyi Albumban. Harminckilenc hangosfilm, operett, tánc, dal, magyar népi és tartalma.

Miért arany az Arany Karácsonyi Album?

1. Mert az év magyar zenéjének színé-javát, színaranyát egy füzetben adja.
2. Mert a belső tartalom összhangban van a külsővel.

3. Mert a magyar zeneszerzők és szövegírók szellemének színpompázó ragyogását és szívük melegségét adja.

4. Mert a két nagy zeneműkiadó, a Bárd és a Rózsavölgyi cég egy kötetben adják közre a legnépszerűbb zeneszerzők, a legszellemesebb szövegírók mindent felejtett melódiáit, gondozott szövegeit, modern táncot, gyönyörű magyar nőit.

5. Mert mindenki megtalálja benne ízlésének a legjobban megfelelőt.

6. Mert minden évben szebb, jobb, tartalmasabb, mint az előző évi volt.

7. Mert Karácsonyra a legnagyobb meglepetés, a legszebb ajándék.

Nyolc színben nyomott címlap.

Spirál fűzés.

Hetvennyolc pengő értékű zeneanyag az **ARANY KARÁCSONYI ALBUMBAN**

összegyűjtve csak 6— pengő.

Kapható: **VÉGH KÁLMÁN** könyv- és papírkereskedésben Salgótarján.

Nyomatott „A MUNKÁ” nyomdában, Salgótarján.

SBTC—Szolnoki MAV 3:2 (1:0)

SSE pálya. 1300 néző.

Vezette: dr. Horváth J.

SBTC: Géci — Budai, Timár — Kiss, Takács IV., Kollár — Baranyai, Csuberda, Jenőfi, Lackó, Trenka.

Sz. MAV: Horváth I. — Horváth II., Kispéter — Csabai, Szűcs, Fazekas, — Szántó, Nagy, Langa, Selmeci, Búza.

Nagy rohammal kezd az SBTC. Csuberda 2 nagy helyzetet hagy kihasználatlanul. A 10. percben Trenka beadását Lackó Jenőfi elé továbbítja, aki hátul a kapunak huz mellé. 1 perc múlva Lackó elől a szolnoki védelem szögletre ment, a beadás pattog a kapu előtt Csuberda szerzi meg a labdát és 2 csel után közelről gólt lő. 1:0. Azon Jenőfi lő a kapusba, majd Timár Langa elől szögletre ment. A 20. percben Nagy a szélen megugrik, a behúzódt Szántóhoz játszik aki a 16-osról hatalmas bombát küld, fölé 2 perc múlva Géci Nagy lábára vetődve ment, elesnek a dulakodnak a labdát és még vagy négyen potyognak rájuk, míg a bíró le nem fújja. A 43. percben Baranyai a sarokról beivel, Jenőfi feje nem éri el, de Trenka stoppolja az 5-ös sarkán, de mellé lövi.

A II. félidőben nagy lendülettel támad a szolnoki csatársor. Már az első percben szögletugratos öklöl el Géci. Hatalmas iram, változatos veszély. A 10. perc táján 2 percig tartó kavargás támad, az SBTC kapuja előtt a miközben a gól hajszálon lóg, Timár váratlanul előrevágja Trenkához, aki megugrik, beivel és Jenőfi fejese a léccel csúszik ki. Az iram még egyre fokozódik. A 21. percben Langa közelről lő, Géci kiüti a labdát, az 5-ös kavarodás támad a sárból Selmeci a hálóba talál. 1:1. SBTC megelégnél a 3 perc múlva Lackó Jenőfihez játszik, az a széle továbbít, a már úgy látszik, Baranyai el-

rontja a helyzetet, mert cselezgetni kezd, de az Fazekast és Kispétert kijátssza a 16-osról lő a labda a kapufa tővére pattan a hálóba. 2:1. Az SBTC támadása veszélyesebb A 29. percben Kiss több csel után Csuberdához játszik, az összekötő a félmagas labdát fejfel csuszlatja gyönyörűen Jenőfi elé s a biztoslábú center nem hibáz. 3:1. A 35. percben Géci karja megsérül, bekölik s így védi Nagy hatalmas bombáját. A 43. percben Selmeci a tisztán álló Langához játszik, aki belövi az utolsó gólt. 3:2.

Szép mérkőzés volt. Nagy iram, fáradhatatlanság, és szíves jellemezte mindkét csapat játékát. Az iramot Szolnok fokozta — egy percig nem csüggött, a veszélyesebb végig az SBTC volt. A csatársor ezen a mérkőzésen ismét magára talált.

Jó volt az SBTC minden tagja, de különösen kiemelkedett: Timár, Kiss, Csuberda, Jenőfi, Lackó, Takács. Szolnokból kiüti: Kispéter, Fazekas, Szűcs, Selmeci Szántó.

Szögletarány: 5:9.

MVSC—SSE 5:1 (5:0)

Az ujonc NB-s hatalmas vereséget mért a tartalékos SSE-re. A Miskolcon játszott mérkőzés egyetlen SSE gólját Szabó II. rugta.

SSE pálya.

LAFC—SBTC II. 2:1.

PBÜSE pálya

PBÜSE—III. ker. TVE 5:0

Talált tárgy. 1940. nov. hó 4-én a terménypiacon találtak 1 drb. használt esernyőt. Igazolt tulajdonosa a hivatalos órák alatt átveheti a rendőrkapitányságon.

Salgótarján m. város polgármesterétől.
2823/1940 szám.

Tárgy: A legtöbb adót fizető képviselőtestületi tagok 1941 évi névjegyzékének összeállítása.

Hirdetmény.

A legtöbb adófizető képviselőtestületi tagok 1941. évi névjegyzékének összeállítása tárgyában 1886. évi XXII. t.c. 33. §-a alapján kiküldött bizottság folyó évi november hó 26-án (d.e. 11 órakor) a városi adóügyi osztály hivatalos helyiségében ülést tart, melyre a küldöttségi tagokat, névszerint:

1. Mayer Vilmos,
2. Nagy Bertalan és
3. Schreiner Jenő urakat ezennel meghívom.

Ezen ülés a hivatkozott t.c. rendelkezése szerint nyilvános s így azon az érdeklő adófizető közönség megjelenhet és felszólalhat.

Az 1938. évi t.c. 4. §-a alapján az igazolt tűzharcosok adója kétszeresen számítható. Felhívom mindazokat, akik ily címen adójuk kétszeres számítására igényt tartanak a jogcímüket eddig még nem igazolták, hogy eredeti okmányaikat legkésőbb az ülés megkezdése előtt a küldöttségi elnökeknek mutassák be. Ugyancsak felhívom a zsidótörvény hatálya alá eső azon adófizető polgárokat, akiknek az 1939. évi IV. t.c. 2. §-a alapján kivételes elbárára jogcímük van s ezt eddig szintén nem igazolták, jogcímüket eredeti okmányaikkal bemutatása mellett igazolni a fenti határidőig el ne mulasszák.

Jelen hirdetmény az ülés napját megelőzőleg 15 napon keresztül a város hirdetőtábláján kiügöszendendő s a Munka helyi lapban közzéteszendő.

Salgótarján, 1940. évi november 7.
Dr. Förster
polgármester.

Hirdetmény.

Nógrád vármegye közigazgatási bizottságának kisajátítási albizottsága közhírré teszi, hogy a m. kir. Kereskedelem Közeledésügyi Miniszter urnak 34.799/XI.-1940. számú rendeletével Sámsonbáza községben (mezei közös dűlőt) céljaira szükséges területekre elrendelt kisajátítási ügyben a helyszíni eljárást 1439/1940 sz. határozatával 1940. évi december hó 5 napjának d. e. 10 órájára Sámsonbáza községhezához tüzte ki.

A tárgyalás hatánapjáról az összes érdekelteket határozatlanlag értesítette,

A kisajátítási műveletek Sámsonbáza községhezához 1940. évi november 18-tól december hó 4-ig megtekinthetők.

Balassagyarmat 1940 november 12

Baross

főispán, elnök.

Hirdessen

„A MUNKÁ” Politikai hetilapban!

Salgótarján m. v. polgármesteri hivatalától.
16212/1940. szám.

Tárgy: az 1941. évi házadó kivételek megindítása.

Hirdetmény.

Felhívom az összes háztulajdonosokat, hogy az adóügyi osztályban 6. illetve 12 fillért kapható nyomtatványok felhasználásával házber-bevallásukat minden házról külön-külön, legkésőbb a folyó évi november hó 30-ig feltétlenül adják be, mert ennek elmulasztása esetén a bevallás hivatalból lesz kiállítva, ami 5%-os, illetve 10%-os adópottlék bírságot von maga után.

Egyben figyelmeztetnek a háztulajdonosokat, hogy a valóságnak nem megfelelő és szabálytalan bevallás súlyos büntetést von maga után.

Salgótarján, 1940. október 31.

A polgármester helyett:

Olay, adóügyi tanácsnok

A POLLO MOZGÓ

SALGÓTARJÁN.

November 16-án, szombaton
d.u. 5, 7 és 9 órakor, 17-én,
vasárnap 1, 3, 5, 7 és 9 órakor;
18-án, hétfőn d.u. 5, 7 és 9 órakor,
19-én, kedden 6 és 8 órakor

KELET FELE

c. nagy történelmi filmeposz

November 20-án, szerdán este
6 és 8 órakor, 21-én, csütörtökön
este 6 és 8 órakor.
Benjaminio Gigli a világhírű tenorista filmje:

VÉGZET

(Eldördül egy revolver) c. izgalmas film

Megállapították a hasított sertés legmagasabb árát. Az ellenőrzés országos kormánybiztosa annakidején kijelölt területi beosztásnak megfelelően megállapította a hasított sertésekért kifizethető legmagasabb árakat, az első körzet kivételével. A rendelet értelmében az a angol sonkasült legmagasabb ára legfeljebb 70 kg. vágott súlyig körzetek szerint 2.08 pengőtől 1.92 pengő kg-ként. Az al minőségű, uradalmi, szedett, keresztelt sertés legalább 100 kg-os vágott súlyban, továbbá 70 kg-nál nehezebb vágott súlyu angol sertés legmagasabb ára 2.03 pengőtől 1.88 pengőig, a könnyűsúlyú és jóminőségű öregkoca 1.96 pengőtől 1.81 pengőig, súlyminőségű öregkoca 1.94 pengőtől 1.78 pengőig és a kanizott sertés legmagasabb ára 1.84 pengőtől 1.68 pengőig terjed. Az elírtól e'et'ő súlyu, vagy gyengébb minőségű hasított sertésekért magasabb ár még abban az esetben sem fizethető ki, ha azok az elírtól kedvezőbb súlyu és jobb, vagy azonos minőségű hasított sertésekkel együtt kerülnek eladásra. Megállapította az árkormánybiztos a zsir, hár és zsirszalonna legmagasabb viszonteladói árát a Korábbi rendeletben közzét helyi fogyasztói zsirárak alapján.

Csúskén a borfogasztás. A borpiac egyes vidékeken lanyha, viszont a Dunántúlon és a minőségű borvidékeken rendkívül szilárd anélkül azonban, hogy áru kerülne a piacra. Vannak termelőhelyek, ahol alig lehet bort találni. Őrborban mutatkozik némi kínálat a mostani árak mellett, ami azonban hamar véget ér. A magas árak mellett a fogyasztás csökkenése állapítható meg, azonban ezirányban terjesztett hírek is legfőbb részben túlzottak. A fővárosban a visszaesés 20—25%- körül mozog. Az export majdnem teljesen szünetel.

Hatalmas érdeklődés előzi meg a KALOT országos közgyűlést.

Amint már közöltük, a KALOT (Katolikus Agráriusági Legényegyletek Országos Testülete) november 28-án tartja Országos Közgyűlést. A KALOT értekezését november 5-én már le is zárta a jelentkezéseket. Ebből is látszik már, hogy a közgyűlés rendkívül népes lesz.

A pesti Vigadóban november 28-án délután 6 órakor megtartandó KALOT közgyűlés programjáról a rendezőség így tájékoztatta lapunkat:

1. Megyesi Sándor korelnök bejelenti a KALOT jogiszemlélyé való alakulását.

2. Egy székegy és egy magyar legény villámbeszédet mond. Német, szlovák, rutén és román ifjúsági vezetők búcsúnyilatkozatai Szent István birodalma mellett.

3. Az érde KALOT Népiskola nővédelmeinek ősi magyar ének s táncszámai.

4. Dr. Kovrig Béla kolozsvári egyetemi tanár.

5. Ugrin József országos főtitkár és 6. P. Kerkai Jenő országos elnök felszólalásai.

Mint hogy a KALOT rendelkezésére álló jegyek és utazási igazolványok elfogytak, az érdeklődők esetleg még biztosíthatják a kedvezményes utazást az IBUSZ legközelebbi kirendeltsége útján az ugyanezen időben tartandó baromfiállítás nyújtotta kedvezmények igénybevételével. A közgyűlés rendezőségénél azonban azoknak is jelentkezniük kell, akik az IBUSZ útján, vagy más kedvezménytel utaznak Budapestre, mert különben nem tudnak számukra helyet biztosítani a vigadóban.

Nyomdatulajdonos: Végh Kálmán.